

Samen spelen in een gezin met kinderen met een (groot) leeftijdsverschil

door Ger Ramakers

Met het hele gezin samen leuke activiteiten doen is fijn en goed voor de band in het gezin. Spelen, of het nou met speelgoed is of spellen doen, horen daar zeker ook bij en hebben bovendien veel andere positieve effecten. Kinderen doen spelenderwijs allerlei vaardigheden en kennis op, leren met elkaar en met spelregels omgaan en leren hoe ze om moeten gaan met verliezen en winnen. En ze zitten niet de hele tijd achter een schermje NIET te communiceren met de rest van het gezin.

► **Leeftijdsverschil is een uitdaging**

Samen spelletjes spelen in het gezin is heel leuk, maar kan ook een uitdaging zijn. Wat doe je als het verschil in leeftijd tussen de kinderen (en niet te vergeten de ouders/grootouders) nogal groot is? Ouders en grootouders kunnen rekening houden met het leeftijdsverschil tussen hen en de kinderen. Voor de ouders gaat het vermoedelijk meer om het gezellig samen bezig zijn dan om het winnen, tenzij ze natuurlijk tegen een of meer slimme pubers op moeten boksen. Die kunnen vanaf een jaar of 15 hun ouders waarschijnlijk prima aan, als ze al niet beter zijn in spelletjes dan hun ouders. Voor de jongere kinderen ligt dat wel anders. Hun vaardigheid en kennis in spelletjes is veel minder dan bij hun ouders of oudere broers of zussen. Als je als ouder wilt dat je kinderen plezier beleven aan spelletjes spelen, dan moeten ze niet ontmoedigd worden doordat ze steeds kansloos verliezen. Laat je kinderen dan ook geregeld ongemerkt winnen. Zeker in het begin en zeker ook als je kind slecht tegen zijn of haar verlies kan. Als er oudere kinderen meespelen, dan kun je ze eventueel betrekken in het complot.

► **Geluk**

Als de kansen om te winnen heel ongelijk zijn, dan wil je die als ouder een beetje gelijk trekken. Je kunt er dan voor kiezen om spelletjes te spelen waarbij kans een veel grotere rol speelt dan kennis of strategisch inzicht. Dat zijn vaak spelletjes met dobbelstenen. Denk

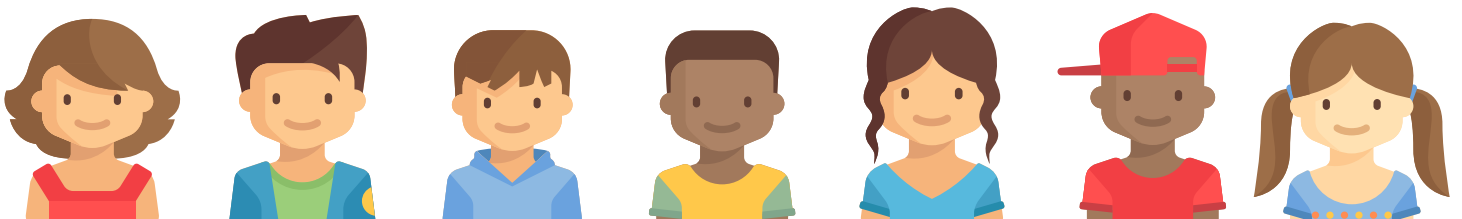
bijvoorbeeld aan Ganzenbord of Mens Erger Je Niet. Bij dat laatste spel is het dan wel verstandig om met de oudere kinderen af te spreken dat zij de pionnen van hun jongere broertje of zusje niet van het bord mogen slaan, of pas nadat ze al twee pionnen 'binnen' hebben. Kaartspellen met een hoog kansniveau (bijvoorbeeld Uno of pesten) en niet teveel spelregels, zijn ook goed samen te spelen door kinderen van verschillende leeftijd. Spellen met een verrassingseffect (zoals in de afgelopen jaren op de markt zijn gekomen als Happie Haai, Bob Bilnaad en Louis Liaan) zijn ook heel geschikt, mits de oudere kinderen het leuk vinden om een paar keer mee te doen met dit spel. Omdat voor hen deze spellen niet zoveel uitdaging bieden, zijn dit voor hen vaak niet zulke leuke spellen, maar meestal duren ze maar kort. De jonge kinderen vinden deze spellen meestal erg leuk en spannend.

Dobbelspellen als Yahtzee zijn ook geschikt, maar daarbij is het wel handig om de jongere kinderen af en toe een handje te helpen met een tip. Of je laat de kinderen samen spelen met een ouder kind of een ouder, waarbij het jongste kind steeds mag gooien en de oudste mag kiezen welke dobbelstenen gebruikt worden.

Spellen waarbij kinderen (zo snel mogelijk) overeenkomstige of bij elkaar horende plaatjes moeten zoeken (zoals Lynx of Croc's Socks) vragen niet veel denkwerk en zijn daarom ook geschikt voor zowel jongere als oudere (basisschool)kinderen. Oudere kinderen hebben vaak wel een grotere reactiesnelheid. Dan is het waarschijnlijk handig om de kleinsten een korte voorsprong te geven. Spellen als Memory worden soms zelfs beter gedaan door jonge kinderen dan door oudere kinderen. Daar ligt de uitdaging dan misschien eerder bij de oudere kinderen.

► **Verskillende moeilijkheidsniveaus**

Wil een kind plezier beleven aan een spel, dan moet het niveau van uitdaging redelijk passen bij wat het kind aankan. Veel spellen die leuk zijn voor oudere kinderen,

zijn te moeilijk voor de jongere kinderen in het gezin. Omgekeerd zijn spellen die leuk zijn voor de jongsten te makkelijk en dus saai voor de oudere kinderen. Een uitkomst wordt geboden door spellen met verschillende moeilijkheidsniveaus voor kinderen en volwassenen. Je kunt de pubers dan eventueel met de regels voor volwassenen mee laten doen, als ze die uitdaging aandurven! Een andere mogelijkheid is om voor de jongere kinderen de regels te versoepelen of deze voor de oudere gezinsleden juist wat moeilijker te maken. In game-jargon: een level lager of hoger spelen. Bespreek dat dan wel duidelijk met alle spelers voor het begin van het spel, zodat er niet tijdens het spel onenigheid ontstaat. Vraag van tevoren begrip en medewerking en vooral wat geduld van de oudere kinderen als hun jonge broertjes of zusjes meedoen. Het kan helpen om iets lekkers in het vooruitzicht te stellen als het spel harmonieus verloopt.

► **Maak teams**

Een andere oplossing is om (moeilijkere) spellen in teamverband te spelen. Dan koppel je de jongste kinderen aan een ouder kind of team, waarbij het dan wel verstandig is om het jongere kind een eigen rol in het team te geven. Bijvoorbeeld het verplaatsen van speelstukken, gooien met dobbelstenen, het voorlezen van vragen, enz. Dit is vooral handig om kinderen van vier jaar of jonger mee te laten spelen. Voor hen zijn de meeste spelregels nog te moeilijk en op deze manier kunnen ze toch actief meedoen met een spel. Bij raad- of kennisspellen kun je afspreken dat de jongsten steeds als eerste mogen antwoorden, vóór de oudere kinderen.

► **Coöperatieve spellen**

Omgaan met competitie en verliezen is voor jonge kinderen vaak erg moeilijk. Er zijn echter ook veel coöperatieve spellen, waarbij je niet met elkaar in concurrentie gaat, maar bijvoorbeeld gezamenlijk een doel moet bereiken binnen een bepaald aantal rondes. Je verliest

of wint dan niet als individu, maar als groep. Belangrijk is dan wel om ervoor te zorgen dat de jongste kinderen een eigen inbreng kunnen hebben en niet ondersneeuwen in de groep.

► **Rollenspel**

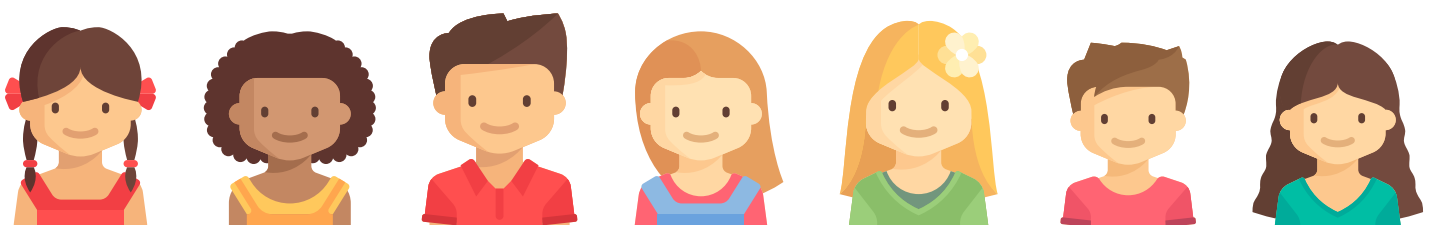
Los van spellen kunnen basisschoolkinderen en jonger ook prima samenspelen met poppen, soldaatjes en allerlei andere poppetjes of rollenspellen zoals vader en moedertje, schooltje of politie en boef spelen. Misschien niet heel praktisch voor het hele gezin, maar wel leuk om de kinderen samen te laten spelen.

► **Nog meer tips**

Wanneer jonge gezinsleden mee willen doen met een relatief moeilijk spel, dan is het aan te raden om hen goed voor te bereiden op dat spel. Zorg dat je als ouder zelf van tevoren de regels goed kent en leg het spel dan apart uit aan je jongere kinderen. Dat is fijner dan aan alle kinderen tegelijk, omdat de jongere kinderen meer tijd en uitleg nodig hebben om een spel te begrijpen. Het beste is om het spel eerst een paar keer alleen met je jongere kinderen te spelen. Voor jongere kinderen is het plezieriger en effectiever om een spel al doende te leren dan alleen maar te horen wat de spelregels zijn. Ook kun je je jongere kind eerst een keer laten meekijken als de oudere gezinsleden het spel spelen. Hij of zij kan dan zien hoe het spel in de praktijk gaat en ook inschatten of het voldoende leuk is en niet te moeilijk.

Wil je als ouder jong en ouder lekker samen laten spelen, denk dan vooruit. Wat zijn geschikte spellen die iedereen leuk vindt? Welke aanpassingen zijn er nodig om te zorgen dat ieder voldoende tot zijn/haar recht komt? Met een beetje voorbereiding kun je met het hele gezin een gezellige spelmiddag beleven.

Ger Ramakers
OntwikkelingsAdvies.nl

**Speelgoed
info.nl**

Stichting SpeelGoed Nederland (SGN) - Verkiezing Speelgoed van het Jaar

Postbus 96070, 1006 EB Amsterdam, Telefoon 020 6100820

www.speelgoedvanhetjaar.nl

www.speelgoedinfo.nl

